

Archeologisch vooronderzoek
Lijnmolenstraat (Gent)

Colofon

Ruben Willaert bvba

Auteurs: Jen Smet & Wouter Van Goidsenhoven

Foto's en tekeningen: Ruben Willaert bvba

In opdracht van: Sogent

D/2013/12.814/26

© Ruben Willaert bvba, Sijsele, 2013

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUD

Inhoud.....	3
1. Inleiding	5
1.1. Kader	5
1.2. Onderzoeksopzet en uitgangspunten	5
1.3. Ruimtelijke situering	5
1.3.1. Algemeen	5
1.3.2. Fysische geografie	6
1.4. Archeologische verwachting	7
2. Methode	9
3. Resultaten	10
4. Conclusies en aanbevelingen	20
4.1. Conclusies.....	20
4.2. Aanbevelingen.....	20

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	
Provincie:	Oost-Vlaanderen
Gemeente:	Sint-Amandsberg
Kadastrale gegevens:	Afdeling 18, Sectie B, 241N4, 253C, 253D, 254G, 255N, 255T, 255W, 256X (partim)
Projectcode:	GELI-13
Vindplaatsnaam:	Gent, Lijnmolenstraat
Coördinaten projectgebied:	NW: X=107255.8484, Y=195714.1836 NO: X=107390.9785, Y=195819.4436 ZO: X=107424.8084, Y=195676.8336 ZW: X=107387.6584, Y=195626.2335
Opp. Projectgebied:	1,9ha
Opp. Onderzocht gebied:	2161,93m ²
Opdrachtgever:	Sogent/Lapeirre Woningbouw bvba
Projectverantwoordelijke: (vergunninghouder):	Jen Smet Ruben Willaert bvba T: 050/36 28 20 E: info@rubenwillaert.be
Bevoegde overheid:	Agentschap Onroerend Erfgoed Nancy Lemay Gebroeders Van Eyckstraat 4-6 9000 Gent T: 09/265 46 49 E: Nancy.Lemay@rwo.vlaanderen.be 2013/425
Nr. opgravingsvergunning:	2013/425
Nr. vergunning metaaldetectie:	2013/425(2)
Uitvoering van het veldwerk:	21/11/2013 – 25/11/2013
Beheer en plaats documentatie:	Stadsarchief de Zwarte Doos
Beheer en plaats van stalen en vondsten:	Stadsarchief de Zwarte Doos
Omschrijving van de onderzoeksopdracht	
Bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Gent, Lijnmolenstraat
Archeologische verwachting:	Cfr. 1.4. Archeologische verwachting
Wetenschappelijke vraagstelling:	Cfr. 1.2. Onderzoekopzet en uitgangspunten
Aanleiding tot het onderzoek:	Cfr. 1.1. Kader
Eventuele randvoorwaarden:	nvt
Eventuele raadpleging van specialisten	
Omschrijving van de inbreng van specialisten als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname voor specialistisch onderzoek:	nvt
Omschrijving van de inbreng van specialisten als zij betrokken worden bij de conservatie:	nvt
Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door personen die buiten het project stonden:	nvt

1. INLEIDING

1.1. KADER

Sogent plant de aanleg van een verkaveling op de percelen gelegen aan de Lijnmolenstraat te Sint-Amandsberg. Daar deze werkzaamheden een bedreiging vormen voor het mogelijk aanwezige erfgoed werd door het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid (OE) een archeologische prospectie aanbevolen.

Deze prospectie met ingreep in de bodem werd uitgevoerd door middel van continue proefsleuven van 21 november tot en met 25 november.

De archeologische inventarisatie en uitwerking van de onderzoeksresultaten zijn uitgevoerd door Jen Smet (archeoloog & projectverantwoordelijke), Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) en Louise Ryckebusch (archeoloog). De inventarisatie van de archeologische sporen is uitgevoerd in samenwerking met beëdigd landmeter-expert Geert Barbier. Het kraanwerk werd uitgevoerd door Luc Alluyn. De administratieve begeleiding werd verzorgd door Nancy Lemay (OE). De trajectbegeleiding werd gedaan door Gunter Stoops (Dienst Stadsarcheologie en Stadsarchief Gent).

1.2. ONDERZOEKOPZET EN UITGANGSPUNTEN

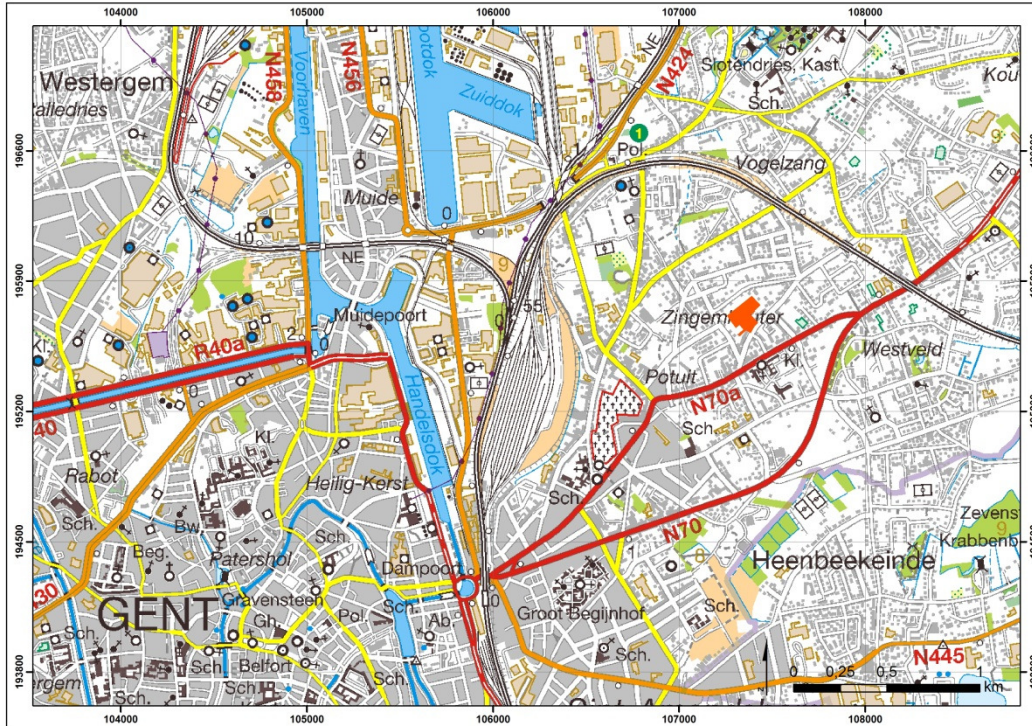
Doel van een archeologische terreininventarisatie is het maken van een archeologische evaluatie van de projectlocatie, m.a.w. inzicht krijgen in de verspreiding, de densiteit, de aard en de chronologische waarde van de eventuele archeologische sporen op het terrein.

Uitgangspunten voor het onderzoek vormden de bijzondere voorwaarden en onderzoeksvragen opgenomen in de vergunning voor uitvoering van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem met nummer 2013/425.

1.3. RUIMTELIJKE SITUERING

1.3.1. ALGEMEEN

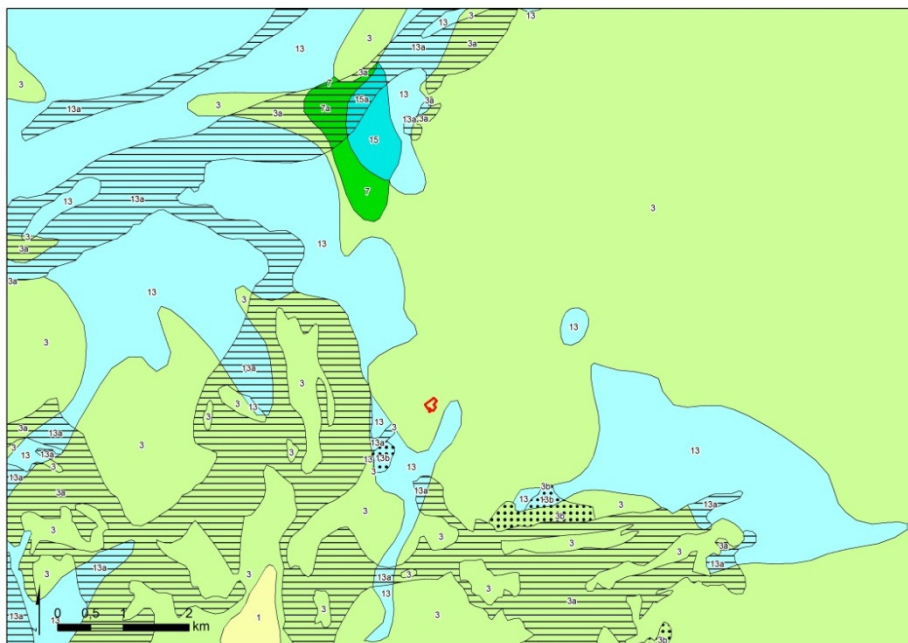
Sint-Amandsberg, deelgemeente van Gent, is gelegen net ten oosten van de Gentse binnenstad. De projectlocatie bevindt zich op ca. 2km van de Dampoort en de Gentse binnenring (R40). Het terrein is begrensd door de Lijnmolenstraat in het zuiden, de Sint-Dorotheastraat in het westen en de Frans Uyttenhovestraat in het noorden. Kadastraal is de projectlocatie gekend als percelen 241N4, 253C, 253D, 254G, 255N, 255T, 255W, 256X (partim) (Stad Gent, deelgemeente Sint-Amandsberg, Afdeling 18, Sectie B). De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 1,9ha en was tot voor kort in gebruik als depot van de Gentse stadsdiensten.

Figuur 1. Algemene situering van het projectgebied op topografische kaart

1.3.2. FYSISCHE GEOGRAFIE

De quartairgeologische kaart (schaal 1/20000) geeft ter hoogte van de projectlocatie een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen van het Quartair op fluviatile afzettingen van het Weichseliaan (code 3).

Figuur 2. Situering van het plangebied op de Quartairgeologische kaart (schaal 1/20000)

De bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1/20000) geeft ter hoogte van het projectgebied bebouwing weer. De dichtsbijgelegen locatie waarop de bodemsequentie aangeduid staat, is een bodem bestaande uit vochtig zand (Zcc).

Figuur 4. Situering van het projectgebied ten opzichte van gekende CAI locaties

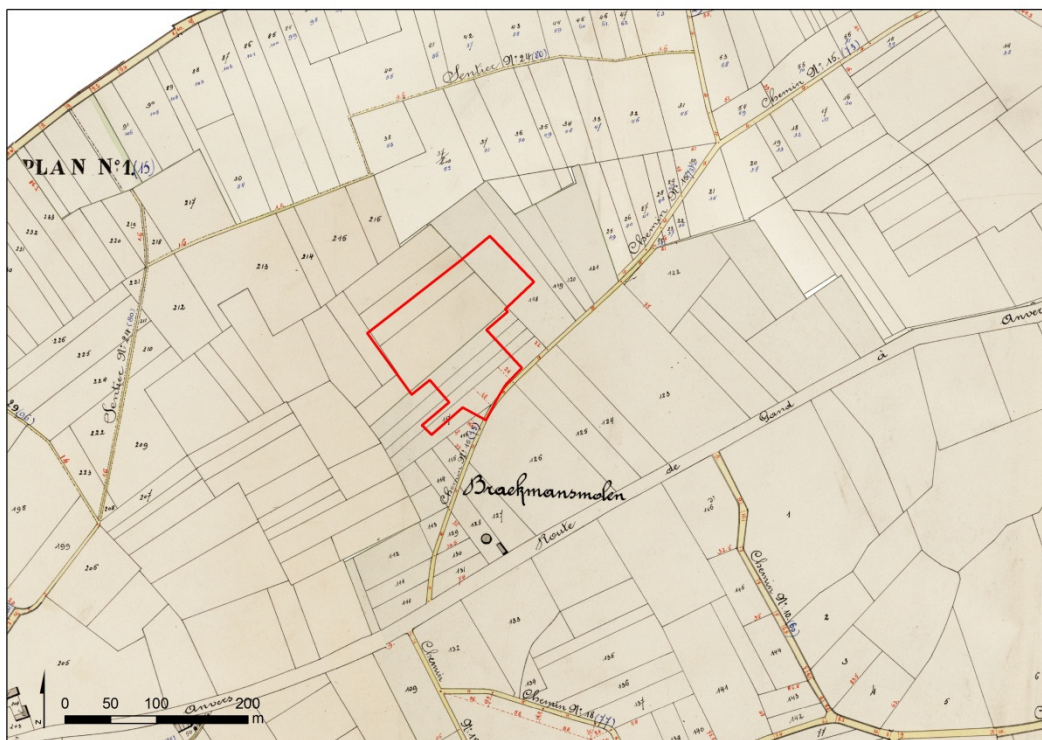
De kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden geeft gras- en akkerland weer ter hoogte van de projectlocatie. Er is geen indicatie van bebouwing.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris (1771-1778)³

³ http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html

De Atlas der buurtwegen (1841) geeft eveneens geen bebouwing weer ter hoogte van de projectlocatie.

Figuur 6. Sitering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen⁴

2. METHODE

2.1. ALGEMEEN

Het archeologisch potentieel van het ca. 1,9ha grote projectgebied is in kaart gebracht door middel van continue proefsleuven met een variabele tussenafstand conform het goedgekeurde sleuvenplan⁵.

Een deel in het noordwesten van het terrein was niet toegankelijk voor prospectie daar het te dicht bebost was. Aangezien bij de verkaveling zoveel mogelijk bomen zullen blijven staan was rooien van dit bos geen optie.

De proefsleuven hebben een gemiddelde breedte van 2m. De proefsleuven en kijkensters hebben een gecombineerde oppervlakte van 2161,93m², dit is een dekking van 11,4% van het plangebied.

2.2. AANLEG EN REGISTRATIE VAN DE PROEFSLEUVEN

De proefsleuven werden aangelegd door een rupskraan met platte kraanbak. Tijdens de inventarisatie werd één werkvlak aangelegd, de diepte hiervan varieert in functie van de leesbaarheid van de archeologische sporen.

Tijdens het onderzoek is de bodemopbouw van het projectgebied onderzocht door middel van 17 profielkolommen met een maximale tussenafstand van 50m. Bij deze profielkolommen werd telkens ongeveer 1m schoongemaakt en geregistreerd. Ze hebben een diepte van gemiddeld 60cm in de moederbodem.

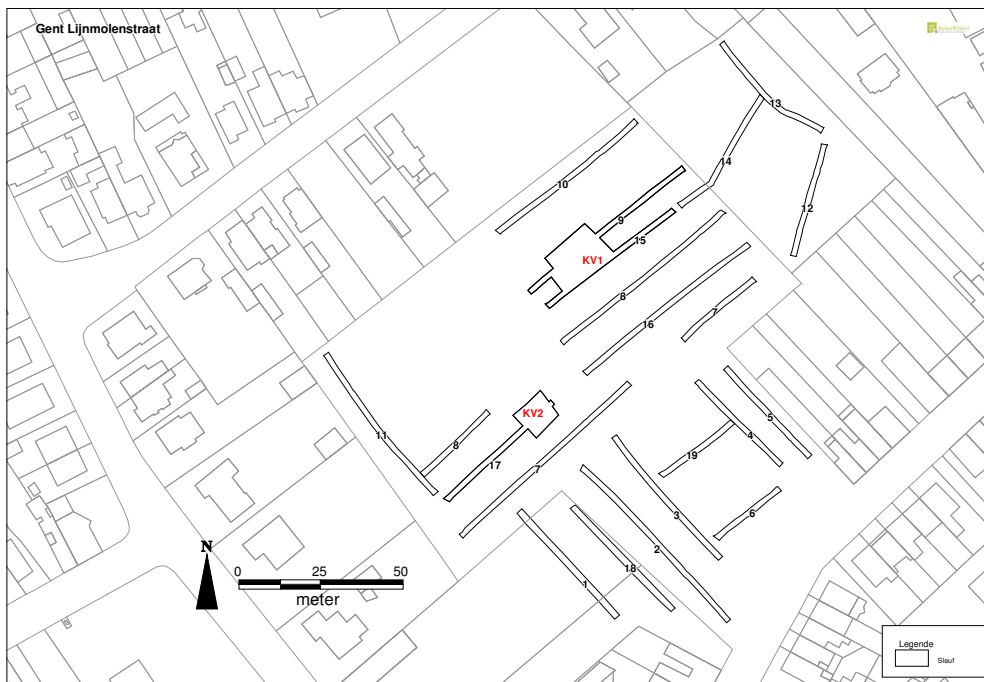
⁴ <http://www.gisoost.be>

⁵ cfr. Verslag startvergadering 15/10/2013

De sleuven, sporen en profielen werden ingemeten door een landmeter-expert met behulp van een Robotic Total Station.

De sporen werden oplopend genummerd. Vondsten werden handmatig ingezameld.

In de proefsleuven werden archeologische sporen aangetroffen, die het relevant maakten om op deze plaatsen bijkomende kijkvensters te maken. Deze kijkvensters hadden tot doel de omvang, aard en functie van de aanwezige sporen beter te kunnen begrijpen en documenteren, alsook hun ruimtelijke en chronologische relatie t.o.v. mogelijke andere sporen te onderzoeken. In totaal werden 2 kijkvensters aangelegd.

Figuur 7. Situering van de aangelegde proefsleuven en kijkvensters binnen het projectgebied

2.3. UITWERKING EN DATABEHEER

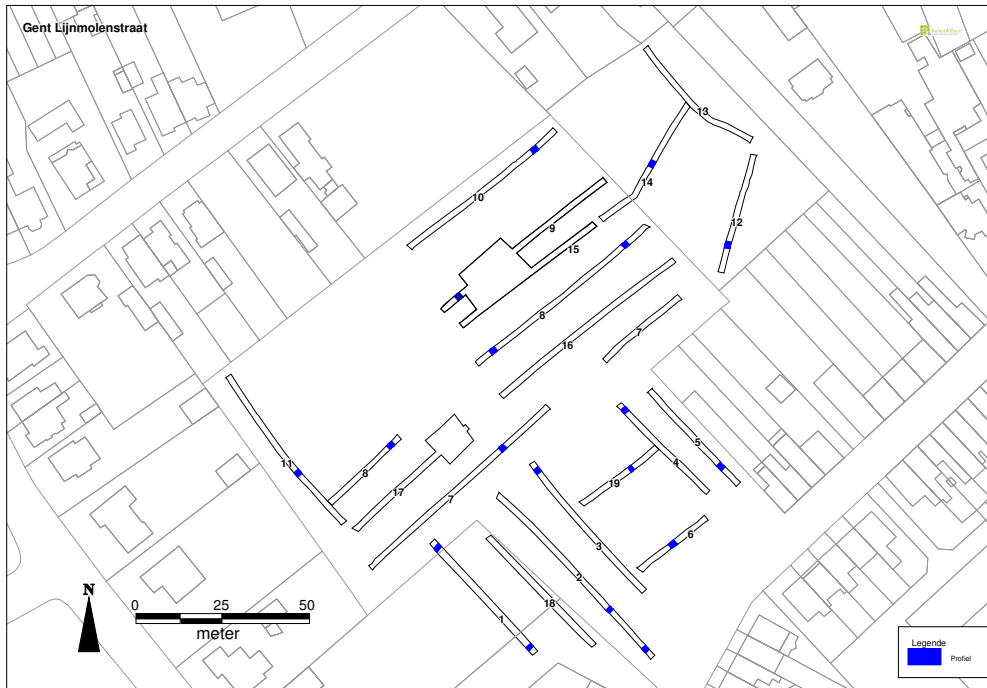
Tijdens de basisuitwerking zijn de verkregen gegevens geadministreerd en gedigitaliseerd, zijn vondsten geteld en opgelijst en is over het terreinwerk en verwerking gerapporteerd.

Conform de overeenkomst tot het uitvoeren van de archeologische prospectie tussen Ruben Willaert bvba en de projectontwikkelaar zullen de vondsten en het opgravingsarchief na afronding van het onderzoek ondergebracht worden in het stadsarchief De Zwarte Doos.

3. RESULTATEN

3.1. BODEMKUNDIG

De bodemopbouw van de planlocatie werd in kaart gebracht aan de hand van 18 profielsecties.

Figuur 8: Overzichtskaart van de geregistreerde profielen op de projectlocatie.

De bodemkundige bevindingen op de planlocatie zijn conform de bodemkaart. De ondergrond kent een relatief homogene opbouw. Deze bestaat uit een ploeglaag die gemiddeld 40cm dik is. Daaronder tekent zich een verweringshorizont af. Dit is een gehomogeniseerde laag bruin zand met onscherpe ondergrens. De dikte van deze verbruiningslaag varieert langsheen het projectgebied met een gemiddelde van 40cm. Onder deze verweringshorizont komt het moedermateriaal voor, dat bestaat uit een pakket van witgeel, gevlekt zand. Op bepaalde plaatsen was de bodem grondig verstoord door recente werkzaamheden.

Figuur 9. Profielopname in sleuf 8 (profiel 1)

Figuur 10. Profielopname in sleuf 14 (profiel 1)

Figuur 11. Profielopname in sleuf 3 (profiel 1)

Figuur 12. Vlakopname van recente verstoring in sleuf 3

3.2. ARCHEOLOGISCH

Verspreid over het terrein werden verschillende sporen waargenomen en geregistreerd. In totaal werden 49 sporen als dusdanig geregistreerd. 24 evaluerende coupes hebben uitgewezen dat het merendeel van de gecoupeerde sporen een natuurlijke oorsprong hebben. Over het hele projectgebied werd slechts één archeologisch relevant spoor waargenomen.

Figuur 13. Algemeen sporenplan

Op twee locaties werden sporen aangetroffen waar verdere evaluatie zich opdrong. Tijdens het aanleggen van sleuf 9 werden centraal in de sleuf twee relatief grote lichtgrijze vlekken waargenomen (sporen 11 & 12).

Figuur 14. Detailopname van spoor 11 en spoor 12 in sleuf 9

Teneinde deze sporen verder ruimtelijk te kunnen evalueren werd beslist een kijkvenster aan te leggen rondom spoor 11 & 12.

Figuur 15. Vlakopname van kijkvenster 1 tussen sleuf 9 en sleuf 15

Na aanleg van het kijkvenster werd duidelijk dat spoor 11 en spoor 12 één geheel vormen. Op basis van de zeer grillige vorm en steriele, licht- tot blauwgrijze vulling bleek dit spoor een natuurlijke oorsprong te hebben.

Bij de aanleg van dit kijkvenster werden nog één potentieel spoor (spoor 40) waargenomen. Het spoor had een ovale vorm in vlak en een lichtgrijsbruine vulling. Teneinde de opbouw en aard van dit spoor te evalueren werd het spoor gecoupeerd. In coupe bleek dit spoor een kuil te zijn met een diepte van 35cm en grijze tot lichtgrijze, uitgeloopte vulling.

Figuur 16. Vlakopname van spoor 40

Figuur 17. Coupefoto van spoor 40

Tijdens het aanleggen van sleuf 17 werden in vlak enkele vage bruine sporen dicht bij elkaar waargenomen. Ter hoogte van deze cluster werden twee losse fragmenten handgevormd aardewerk gerecupereerd. Daar dit de enige aardewerkvondst was over het hele projectgebied, werd beslist rondom de vage sporencluster een kijkvenster aan te leggen.

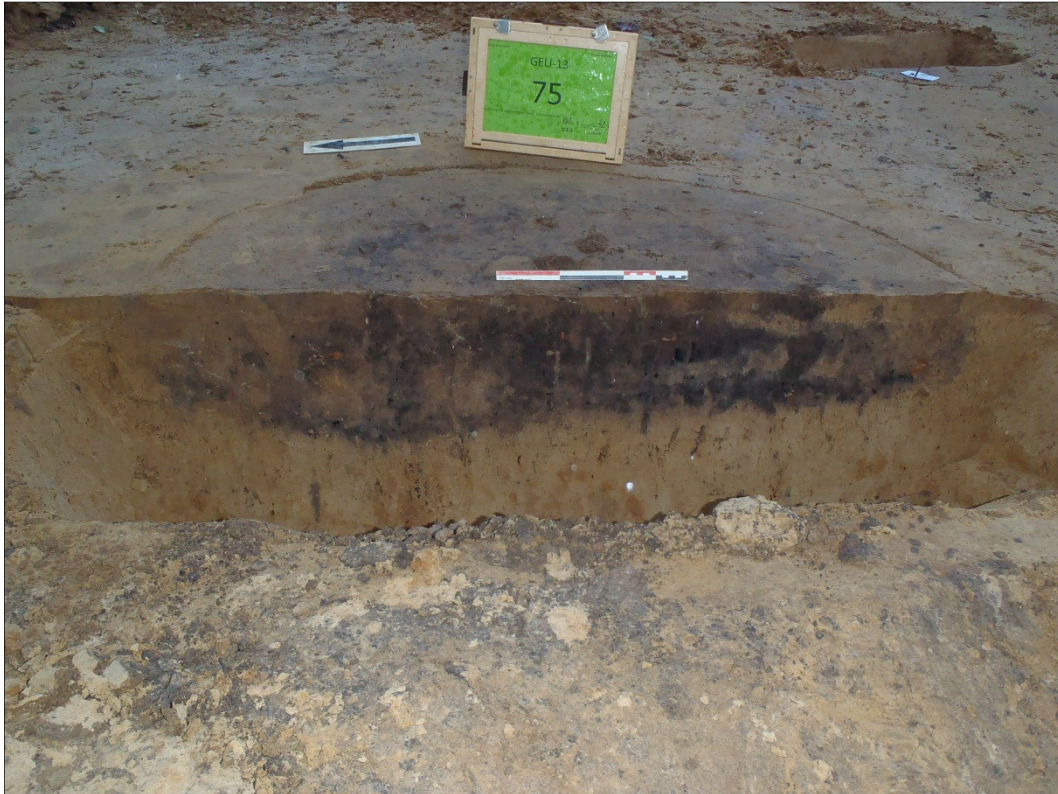
Figuur 18. Vlakopname van kijkvenster 2 op sleuf 17

In dit kijkvenster werd het enige relevante spoor op het projectgebied aangetroffen. Spoor 42 had een ronde tot ovale vorm in vlak en werd gekenmerkt door een donkergrijze tot zwarte, organische vulling.

Figuur 19. Vlakopname van spoor 42

Een evaluerende coupe wees uit dat het om een kuil gaat van ca. 26cm diep met relatief vlakke bodem.

Figuur 20. Coupefoto van spoor 42

Tijdens het couperen werden 15 fragmenten aardewerk gerecupereerd. Het betreft 5 versierde wandfragmenten, 3 onversierde wandfragmenten, 5 fragmenten van de aanzet van een bodem en 2 kleine randfragmenten. Het aardewerk is handgevormd en traag nagedraaid, wat een datering in de late ijzertijd of vroegromeinse periode suggereert. De wandversiering bestaat uit kleine nopjes en spatelindrukken.

Figuur 21. Vondstmateriaal uit spoor 42

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1. CONCLUSIES

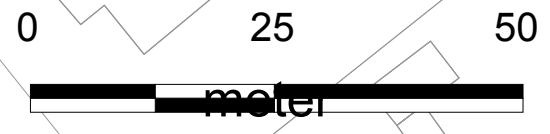
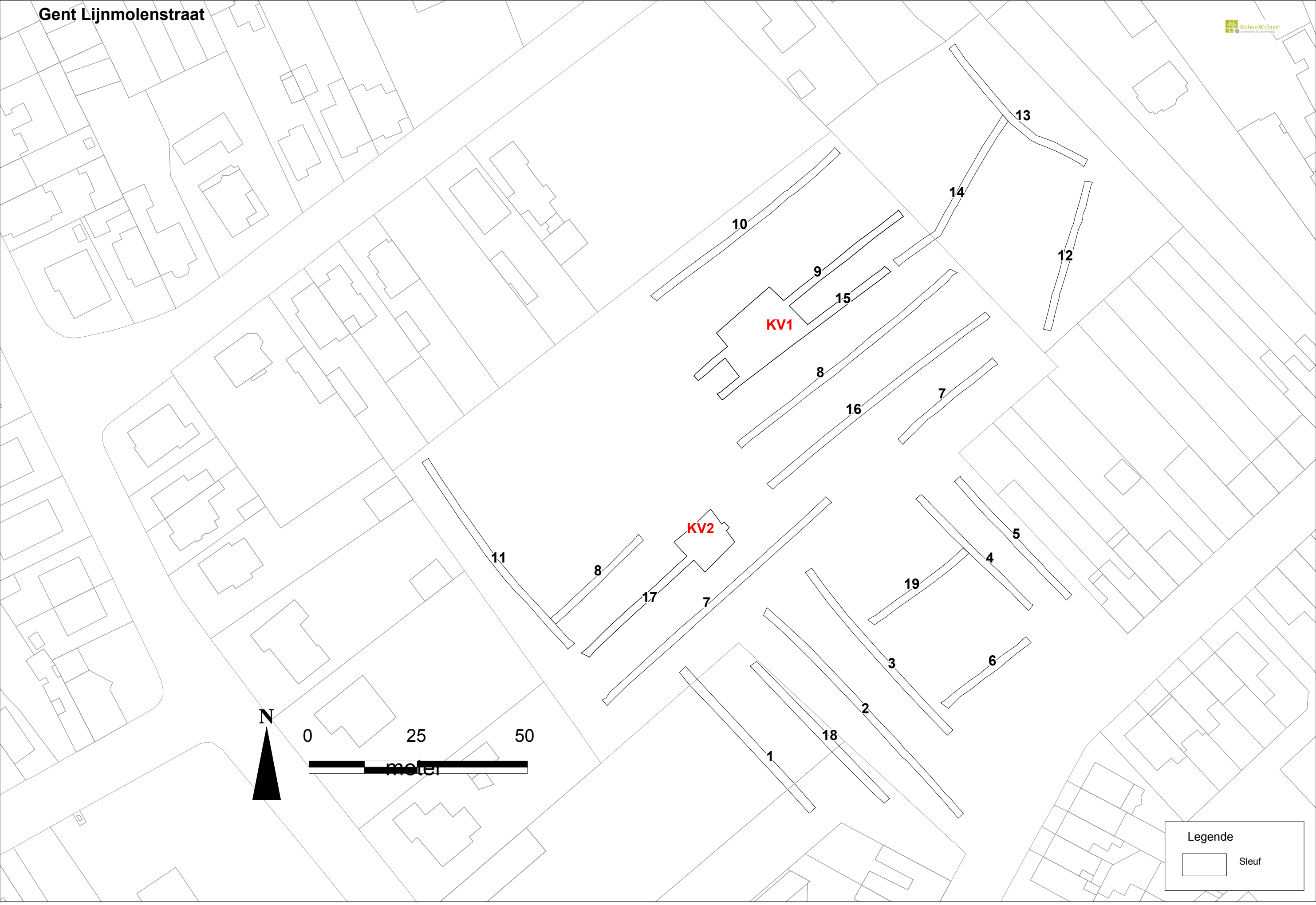
Sogent plant de aanleg van een verkaveling op de percelen gelegen aan de Lijnmolenstraat te Sint-Amandsberg (Stad Gent). Het archeologisch projectbureau Ruben Willaert bvba heeft tussen 21 november en 25 november het 1,9ha grote terrein geïnventariseerd door middel van proefsleuven.

Doelstelling van het onderzoek was na te gaan of er op de planlocatie archeologische vindplaatsen aanwezig zijn, die aangetast of vernield kunnen worden naar aanleiding van de geplande werkzaamheden.

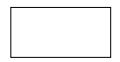
Bij het proefsleuvenonderzoek is slechts 1 archeologisch relevant spoor aangetroffen met een datering in de late ijzertijd of vroege romeinse periode.

4.2. AANBEVELINGEN

Voor de projectlocatie Sint-Amandsberg-Lijnmolenstraat wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen. De nagenoeg volledige afwezigheid van relevante sporen en aanlegvondsten wijzen op een zeer lage archeologische waarde van de projectlocatie, waar verder onderzoek geen bijkomende informatie zal opleveren.

Legende

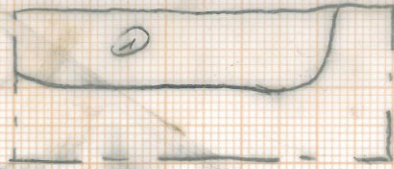
	Sleuf
---	-------

Legende

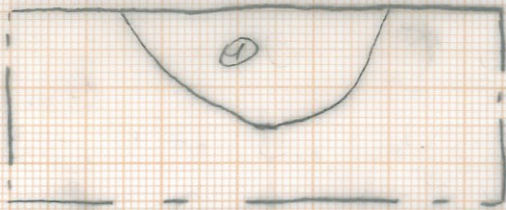
- Archeologisch spoor
- Natuurlijke verstering
- Recente verstering

§ 21 f

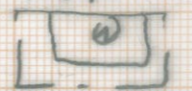
① HOM ZS1 DGR BR +
E-brücken unterhalb

§ 18 Gr F.

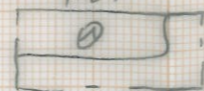
① HOM UGRAB ZS1 + HK SPRINKLES +
E-conce (b) an oberer se

§ 23 PK

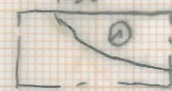
① DGR BR HOM
ZS1 + HK
SPRINKLES

§ 25

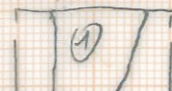
HOM UGRAB ZS1

§ 26

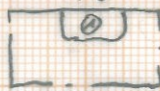
① HOM UGRAB
ZS1

§ 7

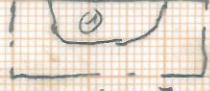
① HOM UGRAB
ZS1 +
HK SPRINKLES

f6

① HOM UGRAB
ZS1

§ 21 PK

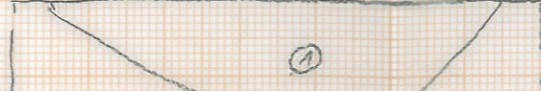
① HOM UGRAB ZS1

§ 42 KV

① DGR HOM ZS1 + HK + AW [V2]
+ DGR B. [V4]

§ 40 f 82

① HOM DGR ZS1

- 40 KL WICKER
- 41 PK? hom BR
- 42 KL? hal DGR BR + HK + AW
- 43 PK? hom BR
- 44 PK? hom BR + AW
- 45 PK? hom BR
- 46 PK? hom BR
- 47 PK? hom BR
- 48 PK? hom BR

- ! 5 NV
- 6
- 7
- 8 PK
- 9
- 10 PK
- 11 NV
- 12 NV } 10 paar
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17 NV
- 18 GR
- 19 NV
- 20 NV
- 21 PK/KL
- 22 NV
- 23 PK
- 24
- 25 PK
- 26 PK
- 27 NV
- 28
- 29 NV
- 30 NV
- 31
- 32
- 33 NV
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40 KL
- 41 NV
- 42
- 43
- 44 NV
- 45 NV
- 46